

EUSKAL HERRIKO BERTSOLARI TXAPELKETA NAGUSIA-1980

Donostia, 1980-I-25

J. San Martin, Jagon Sailburua

Gaur egun Euskal Herrian bizi dugun giroagatik eta herri mailan euskararen alde ikusten ditugun premieagatik iduritu zitzaion Jagon sailekoei Bertsolari Txapelketa Nagusia eratzea. Baina beste arrazoirik ere ikusten genuen ekintza hau berbiztearen bultzagarri: Herriagan bertsolari zaletasuna indartzea, bertsolari berriak sortzeko bidea eta abar. Honegatik, 1978ko Abenduko hilean egin genuen lehen bilera Bertsolari batzordeakin.

Baina, duela hamabi urte utzi ziren txapelketak berriz martxan jartzea uste baino lan zailagoa gertatu zitzaigun. Bertsolari Erakundearen batzordeekin harremanetan jarri ginen. Era askotako iritziak zituzten txapelketen alde eta kontra. Batzuk txapelketetarako hain trebeak ez izatearena, beste batzuk lehendik hartua duten goi maila arrisguan ez jartzearren, guti batzuk egungo politika egoeragatik eta abar. Eragozpenok lehen ospea harturik zutenetatik zetozten batez ere, eta guk, hain zuzen, hoiek behar jaialdi egokia gertatzeko. Gainerakoan, gehientsuenak konforme zeuden.

Harremanon ondorioz, txapelketa eratzekeo arautegi bat egin behar izan genuen, bertsolaririk gehienak onar zezaketen eran. Azkenik, Bertsolari Erakundeko batzordearen onespenez plazaratu zen asmoa eta Txapelketa antolatzea martxan jarri zen. 1979.eko abenduaren 23 eta 30ean Arrasaten eta Gernikan egingo ziren lehen eliminatoriak azkena, 1980an, Donostian jokatzekeo.

Txapelketan partaide izateko eskubidea izango zuten lehenago Euskaltzaindiak eratu zituen Txapelketa Nagusietan agertu zirenek eta gainerako sariketarik aipatuenetan irabazle izan direnek. Aburu honekin hautatu ziren 16 bertsolari: Amuriza, Arregi, Azpillaga, Egileor, J. Enbeita, Etxeberria, Ezponda, Garmendia, Gorrotxategi, Iraola, Larrañaga, K. Lizaso, Mitxelena, Mugartegi, Narbaiza, Xanpun. Eta horietatik inork huts egingo balu, Zeberio, Zabala "Lexo", Mitxel Xalbador eta Mañukorta ordezkoko. Parte hartuko zuten 16 bertsolariekin bazkari bat ere egin genuen Azeptian, antolakizunaren berri emanaz.

Antolakizun batzorde bat izendatu zen, gai jartzaileen talde bat osatu eta epai-mahaiak izendatu. Azkenik, Bertsolari batzordeak, epai-mahaiak bertsoak baliatzeko oinarrizko aburuak markatu zituen: a) *Gaia*: gaiari zehatz heldu eta gainera sakondu eta aberastu. b) *Hizkuntza*: esateko modua- ren edertasuna. Era poetikoak aurkituz. c) *Egitura*: saioaren sarrera, jarraipe- na eta bukaera. Gai guziari lotura bat eman zezaten. d) *Neurriak eta pun- tuak*: neurria musikaren arabera. Puntuetan, potoez gainera, puntuok ia abe- ratsak, errazak edo pobreak direnari begiratuko zitzaion.

Arrasateko saioaren ondotik J. Mitxelena erretiratu zen, osasunagatik, eta bere ordez Zeberioi hartu zuen parte Gernikan, baina puntuazioetarako baliorik gabe. Abenduko bigarren saioan, Gernikan eman zen aurrera pasatu- ko ziren 8-ren berri: Amuriza Azpillaga, Enbeita, Etxeberría, Garmendia, Gorrotxategi, Larrañaga eta Xanpun.

Finala, Erregen egunez jokatu zen Donostian Karmelo Balda pelotale- kuan. Goizean, bi orduz eta arratsalde, hiru, oso goi mailan azaldu ziren ber- tsolari guziak. Arratsaldeko lehen ekinaldiaren ondorean, epai-mahiaren era- bakiz, Amuriza eta Enbeita pasatu ziren aurrera, bien artean azkena jokatzeko. Azken erabakia: Xabier Amuriza txapeldun eta Jon Enbeita bigarren.

Euskaltzaindiko idazkariak jarri zion Amurizari txapela eta E. K. N.-ko Kultur kontseilariak Oteizaren eskultura trofeotzat; gainerako zazpi bertso- lariantzat ere, diruz gainera trofeoak banatu ziren Diputazio, Aurrezki Kutxa eta bertso saioak eratu diren hirietako Udaletxeen partetik.

Arrasate eta Gernikan ez zen bildu jendetza gehiegirik; egualdiak ere ez zuen lagundu. Baina, Donostian frontoia ia beterik egon zen. Lau mila pertso- na ziren entzuleen artean, txaloz eta errepikak kantatuz, egun oroz giro ede- rra gordeaz.

Azken egunean bertsolariak hain ondo egon zirelako, antolatzaileok geuk uste baino Txapelketa hobea lortu zen. Lasai esan genezake aurtengo final honek ez diola aurretikoeri zorrik, eta txapeldunaren azken saioak inoiz txapelketetan ezagutu diren onenetakotzat jo genezazkela. Oraingo hau hain ondo irtetzeak gerokoan segurantzia ematen digu.

Bukatzeko, Txapelketan parte hartu duten bertsolariari eta erutzen lagun- du diguten guziei eskerrak eman beharra dago, baina batez ere, Jose Mari Iriondo eta Antxon Aranbururi, lanik gehiena eta neketsuena berengan era- man dutelako.

Bertsolari Txapelketa honetako bertsoez liburua osatzeko eskubidea A. Zavala euskaltzain jaunari eman zaio, Auspoa Liburutegiaren bidez gai hone- taz egiten ari den lanagatik. Kasetak grabatzearena ordea subastara atera zen, gastuetan laguntzeko. Erakuntzatik espero zen defizita ordaintzea babes- le izan den E. K. N.-ko Kultur Kontseilaritzak eta Gipuzkoako Aurrezki

Jorge Oteizak bertsolarien txapelketarako buruturiko irudia.

Arrasate-Gernika 1979-XII-23 - 30

Donostia 1980-I-6

Jose Mari Satrustegui, Euskalzaingindiko idazkariak, Xabier Amurizari (kapela ematean).
Donostia, 1980-1-6

Kutxa Probintziala, Bilboko Aurrezki Kutxa eta Lankide Aurrezki arduratu dira.

Heldu den urtetik bailarik bailara eta herriz herri Txapelketak eratzea nahi genuke, bertsolari berriei aukera emateko eta hurrengo Txapelketa Nagusirako hautaketa berria lor dezagun.

Ondorean xehetasun gehiagorekin, batzordeko idazkari den Jose Mari Iriondok emango du bere berri.